

andrej polisadov

(istorija)

andrej voznesenski

PROLOG

Dospjevši na vrh, stvorivši državu,
poznavao sam ljusku slavu i pad.
U tuđim saborima konji su mi rzali –
vreme je, ja sabor dižem sada.

Životom su mi mnoge nemani prošle.
One će biti kamena kolonada.
Da bi potomstvu biljke ostale,
vreme je da sabor dižem sada.

Između desnog i levog bazara,
ipak je ostajao ono što je.
U neimarstvu nije najvažnije
izgraditi, prepatiti je značajnije.

Počete u Muromu i biće sve dok
od zvona mu ne zadrhti Kazbek.
U proćelju kamen ljubiciasti.
Pod kamenom ljudske kosti.

»Prah vaš počiva drugi iza oltara«,
rekao mi je etnograf Zolotarjev.

U leto godine sedam hiljada šezdeset prve Gospodar i Veliki Knez sve Rusije Ivan Vasiljevič IV dođe u Grad Murom i pomoli se u staroj crkvi Blagovesti (drvenoj), u suzama je molio pomoć: »Još grad Kazanj da uzmem i narediću da se ovdje sagradi kameni hram Blagovesti«. Gospodar je Kazanj zauzeo i iste godine, u leto, u Murom je poslao neimare.

»Žitija Konstantina, Teodora i Mihaila, muromskih čudotvoraca« (staroruska povest iz XVI veka, iz prepisa koji se čuva u muromskom muzeju; K-7165, mm-30152).
... sabor je osnovan 1555. godine blizu obale Oke. To mesto se zvalo Posad¹. U spomen na boravak moskovske ikone Iverske MB² utvrđeno je praznovanje svakog 10. septembra.
Iz opisa A. Polisadova 31. dana maja godine 1887

Andreju Polisadov, ko si?
Zašto, talac bezimeni,
maloletno čedo,
u Vladimir s Kavkaza doveden?
Znači, moralo je. U arhivama nije zapisano.
(Bio je rat. Neredi su pretili.
Carević je bežao nevernicima³.)

Brzo su ga posinili
i dali ime: Andrej Polisadov.
Dom mu je postao sabor u Posadu.
»Ko sam?! Ko?!« – uzviknuće talac odrasli.
Sabor ga teši: »Sin si moj...«

»Gospode, čuj me, čuj me, gospode!..

Na međi gorkovske i vladimirske oblasti
bez glasa stojim, zarobljen,
domovino, čuj me, domovino, čuj!
Imenom me zovi, idemo gorske koze pasti.
I ti si bez glasa, čuj je, gospode...«

Nebom lete pokojnici i planete –
»bilo-ko, čuj me, čuj me, bilo-ko...«
Ovo je tvoje dete, ti zlotvor nisi.
Malo je roditi se, neko te mora i čuti.

Ideje buntovnika, eksplozije današnjice:
»Ženo, čuj me, čuj me, ženo...«
»To sam ja, gospode! Gospode, čuj me! –
na uglu Gorkog i Majakovskog
višeš, jadna, u telefonskoj kabini. –
Gospode, čuj me! Čuj me, gospode!«

I istorija ti ponavlja frazom gorskom:
»Gospode, čuj me, čuj me, gospode...«

III
Polisadov Andrej (Aleksej), godina završetka 1834. prva grupa, 5. po rangu, 1836. sveš. s. Šimorsko, 1866. – Moskva, prvorazredni Novospaski manastir, 1882. Blagoveščanski manastir u Muromu. Malicki N. V. »istorija vladimirske bogoslovije« (drugo izdanje). Od 1882. Blagoveščanskim saborom su upravljali arhimandriti (prvi je bio Polisadov).

Porušenog su ga isposnici
u bogosloviji podučavali.
Osamsto trideset pete se oženio.
Čekao ga je sabor u Posadu.
Belih fasada ja tamna misao
postao. Ropstvo se nije promenilo
zato što su trgovci celivali
prsten sa setnim akvamarinom.
Umro je kao arhimandrit Muroma.
Odvojilo se rodoslovno drvo.
Njegova kći, Marija Andrejevna,
imal je kćer, već Voznesensku,
moju baku, po mužu zemsku.
Tu je porodična tajna pokopana.
Drvo života su vremena lomila.

voznesenski na grobu polisadova

Tragao je seminarist znameniti –
u čijim su podacima arhimandriti?
U kući ikone nismo držali,
ali priču o dedi smo ponavljali.
Otac me je u bolnici
podsetio: »Andrej Polisadov«.

Stigao sam u čedni Murom.
Grad nepoznat izletnicima.
Bio je jul. Senokosi mirisni.
Preko Oke su svirali Tuhmanova.
Išle su rusaličice nasmešene.

grizući sićušne krastavčiće.
Iz fabrike su se vraćali radnici.
Stazicom kroz divlje maline,
prema saboru se torbarka pela
na grbu sa svojim grobom.

Tamo sam sreo Zolotarjeva.
»Čekam vas. Vaš grob je spreman.
Telo je vaše vek bez nadzora.
Telo je vaše. Počeo bih od sabora.
Kao pesniku-bezbožniku
upitnik će biti čudan«.
Telo me moje uznemirava.
Grešan poziv u sebi skriva.

IV

Murom devičanski. Nad kristalnom Okom
posedite skriveni.

Ne pričajte minulo večje.
Poštujte čednost odnosa.

Ne čitajte tuđa pisma,
ne plašite osećanja razmišljanjima,

ne uznemiravajte jutarnja maženja,
dvoje sve smeju – ako je to čedno.

Ta čednost odnosa ponekog
u šumi na pustinjaštvo navodi,
tamo je Suvorov stajao i nema lova,
slavuji se bez šaptača snalaze.

Kolektivna mudrost je kao nauk dobra,
ali ne učite me kako se voli domovina.

(Kada marljivi lažni rodoljubi
nas poznate anonimno pokazuju
samo iz prirodnog gadanja
sa utvarom ne polemishem).

U ljubavi nema iskustva, nema zgrešenja,
postoji samo čednost odnosa.

V

»Nema li u riznicama crkvenim starinskih omotora, sakosa, felona, epitrahilja, žezela, stihara, orara, mantija i visjanica? Starinskih, zlatom i dragim kamenjem vezanih vazdušaka, ubrusa, horugvi i pleštanica?« »Ne. Oalim čititi kneževska kalpakka. Oni su od ljubiciastog beršuna, izvezeni su zlatom i srebrnom«.
Iz rukopisnih odgovora arhimandrita A. Polisadova na upitnik Akademije umetnosti maja 31. dana 1887. godine.

Sačuvao se opis sabora.
Rukopis u brčićima loze,
bezimenog roba istorija,
pleo se u fasade i ograde.

»8 starih oslona. 8 novih.
Ispitao Barma i Posnik«.
U arhiv Sinoda se smeštao
Murom sa ukusom cinandalija⁴ »Pod železni, pod
drveni,
imenujem vas, ja bezimeni!«
Rize vizantijske rasparali
orlovi nekog budućeg Gudiašvili.
U tom tužnom prebrojavanju
opevao je svoju zlatnu tamnicu,
a ja sam čitao zanos saborom
i nejasne brojke o njemu.

»Ne čuvaju li se mošti izdajnika?
Koliko prozora? Jel živa voda?«
»Ne čuvaju. Život je jedan.«
»Majko Iverska, ikono,
od Napoleona sklonjena,
sudba mi je kao tvoja, drugo.
I ti ćeš kroz stoleće
njušući sina, gledati zlo doba
kroz prozor tretnog vagona.
Kada moj kraj sa mog zvonika

objavljuje tugu ili sreću,
iz druge mi domovine, gorske,
kroz sat odgovara eho.
Ko si, štako palisandrova?«

Pomoli se za mene, Polisadov...
»Molim se za cara Aleksandra,
koji me je nekad lišio imena.
Teški su mu i ime i san sada,
on želi bezimenu shimu.
Sukob rešava duša, a ne sekira«.
Da, oče« odgovara sabor.
Ovako tumače u svom neskladu
duh dobra i duh zla:

»Sačekaj, sabore na Posadu!«
»Sačekaju, Polisadov Andreju«.

Sad su im sudbine slične!
Čovek sam u saboru,
sabor, sam u istoriji,
a istorija – u mrtvim prostorima.
Išaranu čašu Požarskog
oplitata je loza podiviljala.
Spletom se zakačio brk
bledog potpisa »Polisadov«.

VI

Zašto nije pokušao beg?
Zbog straha ili potere?
Zavoleo je šumu uz Oku,
i polje sa nemim prekorom
i stazom – pravim razdeljkom
kakav mu i parohijani imaju.
Zavoleo je namrštenu pastvu,
to plavo roblje države.
Ublažujući tuge gomile
u crkvama, hladnoj i toploj,
prastari zid ih razdvaja,
shvatio je, nedostajali su mu,
u njima je ugledao bol veći
od svog. Zbog njih je ostao.
Svakog dana je išao do ograde,
do pojasa se klanjao eh u fasade;
»Dobar dan, Saboru na Posadu.«
»Dobar dan, Polisadov Andreju.«

Zamirala je sa svećom učenica –
oči čudesne, zlatne. . .
Prvo osećanje, moliti se!
Osećao ju je potiljkom
Ozaren zlatnim pogledom
venuto je pred saborom.
Ali kada je napast krišom
došapnula nešto gadno,
istukao ju je usred ispovesti,
žezlo je slomio i viknuo: »Praštam!«
Dane i noći je preležao na kamenu.
Ne šalite se sa arhimandritom!

VII

Milost mi podari, Rusijo uboga,
daljima zatalasanim, teretom preteškim.

Privezi iz milosti zapregu zalutalu,
podari mi istinu: siromašni – bogatili.

Hlebom ili nebom podarite milost,
ako je nema, dajte je u mislima.

Podsmevali su im se – istina su postali.
Život je dar, milost. Delite milostinju.

Kad si odevena samo u miris sena,
raskošnije je od Sen Loranovih haljina.

VIII

U 1979. godini restaurirani su enterijeri, zvonik sada otvorenog
Blagoveštanskog sabora.

Iz vesti

Restauratori kosmati!
Duh bi da mu izazovete.
Modra tuga Polisadova
kao kreč vam se u prste uvukla.
Ovi zidovi – posmrtna maska
njegovog života, njegove tuge –
kao reljefna azbuka su
da bi je slepi čitali.
Muromčanka, s lisičjim osmehom,
ugasivši sveću, došapnula mi je:
»Novi sveštenik – iz Tbilisija.«
»Podudarnost«, – pomislih.
Apokrif naše porodice
u stvarnosti se obnovio.
Nisam njegov biorgaf,
pesnik sam njegov.
Eho se sklanja za stubove,
kao devojčice skriveno.
Nad građevinskim skelama
slušam spor bivših sagovornika.
»Sačekaj, Sabore na Posudu!«
»Sačekaju, Polisadov Andreju«.

IX

Obnovite kupole u istorijskom kobaltu!
Obnovite iz pepela jabuku krajputašicu.

Obnovite ribu pod mazutnim talasima.
Vratite osmech usnama koje su zaplakale.

Vazrodite u nama savest i konja Apokalipse.
Obnovite novo, ono što je još živo!
Ono što je po trgovcu izgledalo kliničko
poštaće uskoro klasično, kao danas Pikaso.
Čisti dah stakloduvačice iz pustoši kristalne
zadržao se u igri modernistkinja kućevne.
Da bi kroz godine restaurator radoznali
shvatio večnu dušu savremene umetnice.

X

Sačuvao se u carskim arhivama
i u podsvesti Zolotarjeva.
Živi u Urickog 30.
U kući škripavi podovi.
Mudar, domaćin, nestvaran,
star nekoliko vekova.
Jetke usne u končić stisnute.
Mrki pogled nad okvirom,
sličnim cediljki za čaj,
kroz sabesednika prodire.
Pogled je bio čvrst ali ipak
nekako bolno familijaran.
Pimen sadašnji nije pustinjač,
nazvao bih ga pimen-društenjak.
On spasava majur Njekrosava,
dozivajući ljude beskraino
od tužiteljice Istorije.
Boli, radosti, koje sakupljate,
sećanje vaše – savest je naroda.
Njemu sam ispričao svoju povest.

»Polisadov?« – pita pakosno,
brišući naborano čelo, kao knjigu.
Iz nedara njegovog mozga mene je
s dosadom gledao Polisadov.

Mrki profil na belom saboru,
tamni plamen u vevericama,
najtiša jarost volje
osećala se u stegnutim rukama.
(Takvog ga je na crkvenom frizu,
po gruzijski – kerberski,
pored Petra, zadivljenim kistom
naslikao Celebrovsk!).

Ali nije samo u borbi sa sobom,
palicu stežući, pobelela je ruka
i u stalnoj borbi sa saborom.
OD detinjstva su u sukobu.
U njemu bi bila nadmenost i uzvišenost,
da nije bolnih očiju
i gruzijske čvrstine stava,
što je i oca uvek krasilo.
»Šta ti je, bezbožni izdanku?«
kao da pita namršten lik.
Ali materijalizam ubeđenja
čuvaše me od priviđenja.
Mlada žena Valentina,
izneće čaj i uspavaće sina.
Dug je spor o majuru Njekorasova
i o tome da je istorija – klasna.

XI

U 1850 godini porodica karačorovskog grofa Uavorava potrošila je
za svoje potrebe 75 hiljada rubalja, a to vreme je seljačka porodica
trošila 181 rublju i 26 kopejki.

Kako je Rusija jela! Losos se rumenio,
mlad luk, drhtave pihitje,
rumena madera čašu zamagila,
modra čurčela, rakova brodići,
smena sedam tanjira u jednom obedu,
jegulja ispod Ravela – pazite, Eva! –
Eva je zmiju pojela, jabukom je zajela,
a na porculanu se rudela sardela,
vitke pastrmke u tek malo ulja,
posne, kao svirale, carske pastrmke,
stejk za kavaljere – riba za devojke,
meso u centru gozbe, a okolo prilozii –
odela i mundiri – poplavljeni njive,
slavujii na vrbama, putnici užurbani,
a okolo prilozii – gospode, hrani ih!
skup duša bez imena. . .
zaboravili su prstić,
jede plemićko društvo, a kroz zamagljene prozore
čitava Rusija gleda, kako Rusija jede.

XII

Čitam tvoju pesmu za pesmom:
»Od svih ljudi sam više proklet.«
Zbog pokornih žena, zbog ljubavi mena
od svih ljudi sam više proklet.
Rodak zveri i bilja odbaren govorom,

Jedini sam u svetu izmislio laž.
Otkud na Oki od benzina mrlja?
Osramoćena kuća, okrvavljena šuma,
iz istorije jauk, iz Gajane vest,
ko će baciti kamen, ko je toliko čist?
Na jednog kamenje baca sedam.
Odbacivši osvetu, kao bolest,
čovek je namiren za sve –
gradeći hram Nerli, dižući Horezm,
čovek je ozaren za sve.
Zašto je od svih majmuna, životinja,
ozaren jedino čovek?
Jer »Pesma nad pesmama« – ljudska je pesma.
Za sve je čovek bogojavljen.

XIII

Bilo je tu u martu, u vrbovom njihanju.
»Mili, krsti me punoletnu!«

Razodela se u hramu – za poslednju opkladu.
Krsti bezbožnicu punoletnu.

Bila sam raskoljnica, pijana, balerina.
Prepoznaješ li učenicu koja te je volela?

Oči blagoveštanske, žute, ćilibarske. . .
Prva sam od žena bila u oltaru.

Od gomile spašće me sanke krilate. . .
Mili! Krsti me punoletnu!

Volim tvoj glas, obraze u pegama gneva.
Biću godinama, godinama, tvoja tajna žena.

Na snegu nezamislivom, zarobljena odećom
ustaću s obramicom – sa mladim raspećem!

Došla sam da dam slobodu i oslobođenje.
Oprostila sam ti, slepi svešteniče. . .

Vratću se sutra u crnom velu da greh iskajem.
U rame će mi se urezati tvoj prsten od emajla.

»Voliš! voliš! voliš!« – pročitacu u pogledima. . .
Uzdrtala je nakaza pustog sabora.

XIV

1862. godine gvozdeni pod je zamenjen drvenim, zaštitnim, ku-
pole su pokriveno železom i ukrašene bakrom, probijen je svod da bi
se spojio hram sa toplom crkvom, pevnice su odvojene klijotima, zi-
dovi su ponovo oslikani freskama.

Iz opisa Polisadova
. . . dva poslušnika blagoveštanskog manastira bila su osumnji-
čena za rasturanje proklamacija.
Iz »Izveštaja Vlad. gubernijske žandarmerijske uprave«.

Opterećivao se zbilim,
zlatni sužanj istorije!
Sredinom šezdesetih
od svetovnog se udaljio.
Obacio je ime. Postao Polisadov,
iguman Aleksej.
iguman je bio napredan.
U vatri je sabor pregradio.
Toplu crkvu je sa hladnom spojio
svodom kružnim bez stubova,
pola zidova je pred narodom srušio.
Svod je jeknuo prelazom
kao duboki uzdah slobodi!
A nad svodom, odolevši zidu,
naredio je da se naslika Aleksej,
i preko njega – zlatne oči.
I rekao je kao u ogledalo gledajući:
»Čiji je Sabor na Posadu?«

Zastao je eho sa odgovorom.
Čovek se obraćunao sa istorijom.
Stajao je okusiv slobodu.
Ličio je sebi na Đordija
s petoglavom alegorijom.
Bio je ratnik. Bio je ljudina.
Istegla se opruga života.
Zvao je umetnike. Znao se s Uvarovom
Svojim ugledom je spasavao uhapšene.
Na primer kad su dva monaha
(Agofangela i Evlahija)
okrivili za lepljenje plakata.

Bilo je vreme straha!
Revolucija je tek počinjala.
Ali već su u ogradu dovezili
kamen retkog labradora
boje precvelog nara –
kamen sa imenom »Polisadov«.
Uvarova je grizla usne.

Uzdahnuo je eho fasada:
»Čiji je Andrej Polissadov?«
Sahranjen je u saboru
na Posadu.

Čija si maska, Andreju Polissadov, –
buntovnički duh porodice Bagratov?
prijatelj i neprijatelj šamhala Tarkovskog?
nesmireni vjor murida?
Zlatni leptir nerazuman
uleteo je u tvoj blistavi zanos.
U pokoju si, Andreju Polissadov,
a pre pokoja, a posle pokoja?
Besmrtn je i bezimni smisao,
u zemaljskim vremenima šta si hteo,
postavši Andrej i Aleksej?
Zašto su iz ljudskog stada
duhovi Gruzije i Rusije
tebe izabrali, Polissadov?
Zašto protiv moći poeta
čas anatemo, čas jaukom
glas muromskog arhimandrita,
kao žezlo, lomi mikrofona?
I povlači me, povlači me
nešto uzvišeno, nesvesno,
huka nizinska gruzijskih visova...
Možda mi je Kalonadže rođaka?

XVI

Oprosti mi, Gruzijo, što sam tvoje nahoče.
Čitav život ću iz gluposti oćutati.

Planinski mlaz udara u krv mi ravničarsku.
Ali na krv mislimo tek u grudi ranjeni.

Eto, zato me je otac vodio na HE Ingursk,
gde je gora za molitvu, kao iguman.
Ta krv slučajna u mojim tammim žilama
umesto »vi« nazdravičarsko »mi« je izgovarala.

»Naši« – kažem, osećajući pulsom
kako lopte pulsiraju u mrežu Liverpula.
»Poraženi smo kad se za dlaku treba povući,
ali vitez je učestvovao samo sa vojom kožom
s Aleksandrom Sergejevičem, Borisom

Leonidovičem,
s licem srdačnim, mokrih obraza.

Ponovno noćni farovi – možda moja krv –
na gori crtaju pruge tigrove.
I nekom tajnom nevinom
borove Muroma privlači Picundi.

XVII

Kada se srce umori od gliba,
ili mi život postane teži,
kalendar na satu ću pomeriti
za trideset odbačenih dana –
prećuću iz Prostora u Vreme,
gde su Oka i stazica nad njom.

Tada će bezimni sužanj
u sumrak izaći na spust,
kao slepog belog konja
sa sobom sabor vodi on.

I zagrlivši mu beli vrat
šapuće mu na njihovom jeziku –
ono što ispričati neću moći.
A zatim, nestali su u noći.

I EPILOG

Izdajte anđela, izdajte đavola –
ali ne izdajte osećanja stvarna.

U svakoj je duši, ne baš uvek jasna,
domovina – tajna neizmišljena.

Zar će guske u letu odvući oticanje –
to je neizmišljeno, neizmišljeno...

Okovaćete se mantijom časnom,
samo me ne učite neizmišljenom,

gde će perio ispustiti ptica neučena –
kao pismo u domovinu neizmišljenu.

Bez njega se mućite, kao bez očevine,
znači, počinjte neizmišljeno.

To je neizmišljeno, neizmišljeno,
nad nebeskim bezdanom vam šapuće da pođete...
Kad vas đavoli uz kikot za noge obese,
»Šta još želite?« – pitaće vas iza zavese.

»Dajte svetlo belo, dajte hleb crni
i još domovinu neizmišljenu.«

II EPILOG

Muromski muridu, oprostimo se, robijašu!
Obećao sam sabor. Prepatio sam sabor.
Između tople i hladne strane
u zidu svod, ti si ga probio.

Govorim sa tobom iz toplog sabora.
Zašto po drugi put živeti? Zašto i prvi?
Kao kandilo goriš u glavi Zolotarjeva,
u mozgu prijatelja, čitalaca poeme.

Svaki život je sabor. U mojem žive kule.
Jednu zovem »Ti«, drugu »Rodion«,
i bezimni zvon sa najništavije kule,
sabor je – a ne Panteon.

Razuzdan je moj sabor, napolju bere gljive.
Tuguju, piju, pevaju. U srcu je označen zbor.
Jedna kula motor zagreva.
Sve je to moj sabor.

Zemljom lutaju sabori nove vrste!
Moja vas sudbina povezuje.
Za sreću što vas volim hvala.
Sve je to moj sabor.

Neka na sabor leti suvišno kamenje.
Sagrađićemo ogradu od tog kamenja.
Živim kako pevam – pevam kako znam.
Slobodan je moj sabor.

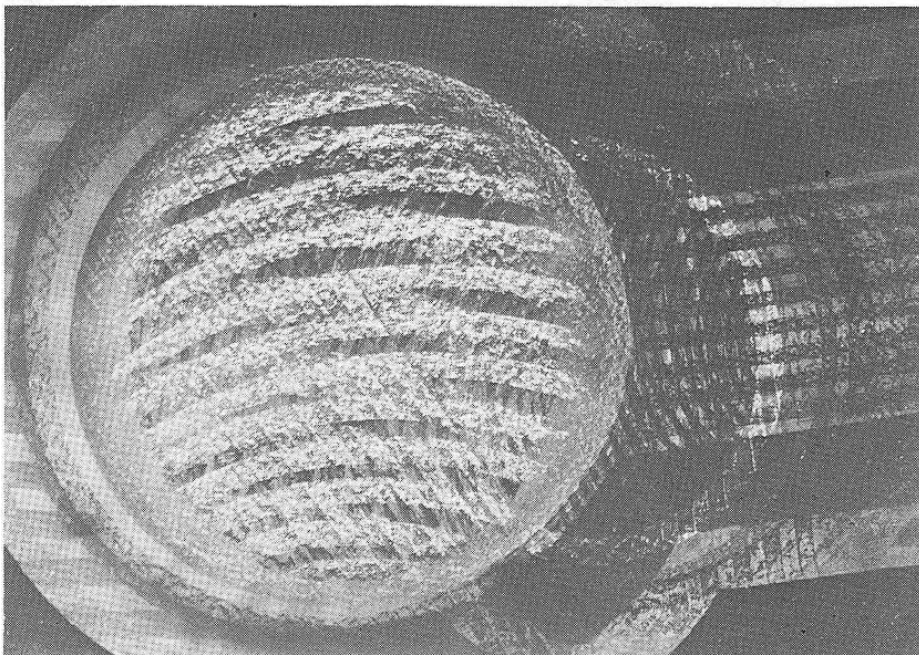
Graditelji jednom greše.
Ljubavlju šumi život. Ne lovi zjala.
Gori plamenje kandila svetskog sabora

i bez kandila je plamen u saboru, u drugom.
Prevod: Aleksandar Badnjarević

Napomene:

- 1 U ruskim srednjovekovnim gradovima trgovačko-zanatski deo grada. (Prim. prev.)
- 2 Majka božija. (Prim. prev.)
- 3 »Gruzijски carević Aleksandar Bagrat je kroz Tursku bežao šahu« (Dubrovnik, N.: »Istorija rata i vladavine Rusa na Kavkazu«, Spb. 1866. – iz biblioteke Polissadova.)
- 4 Zemstvo – lokalna plemićko-buržoaska samouprava u Carskoj Rusiji. Zemstva – pripadnica provincijskog plemstva ili buržoazije. (prim. prev.)
- 5 »Stepenasti tromb zvonika svedoči da su u Muromu radili Barma. Posnik ili neko iz njihove družine« (N. N. Voronin, Zbirka radova, Lenjingrad 1929.)
- 5a Cinandali, čuveno gruzijsko belo vino. (Prim. prev.)

- 6 Shima (grč.) – kaluderski postupak koji se drži strogo asketizma. (Prim. prev.)
- 7 »Čaša za posvećivanje vode od crvenog bakra, ispod rukohvata izlivena su reči: »Godine 7147. jula 17. ovu čašu očišćenja darovao je za Blagovesti presvete Bogorodice, koja je u Muromu na Posadu, Bojar Knez Dimitrije Požarski« (iz odgovora A. Polissadova). Sada je ta čaša izložena u muromskom muzeju. Polissadov greši, ona je od legure olova.
- 8 Celebrovski P. I. (1859-1921) – prvorazredni slikar, ukrašavao je sabor po narudžbini Polissadova (videti: N. Kondonev, »Rečnik ruskih umetnika«).
- 9 Magdalena koja je obumirala u Omsku se udala za generala.
- 10 Uvarova Praskovija Sergejevna – grofica, živela kod Muroma, od 1884. godine predsednica Carskog arheološkog društva, autor 174 rada u među njima »Nekropole sev. Kavkaza« (Istorijska enciklopedija).

arhivski zapis za poemu »andrej polissadov«

andrej voznesenski

Godine 1959. u pesmi »Praded« opisivao sam Polissadova, a o njemu sam znao samo naše porodično predanje. Šta sam onda znao?

Moja majka je pamtila svoju prabaku, kćer Polissadova. Ona je bila tamnoputa, odlučna, crnooka, sa tragovima gorštačke lepote.

»Tvoj čukundeda – Andrej Polissadov, – pisala mi je majka, – bio je nastojnik jednog od manastira u Muromu, kojeg – ne sećam se. Baka je govorila da su ga dovezli još kao dete, kao gruzijskog taoca, posle je, izgleda, vaspitavan u vojnoj gimnaziji, a zatim u bogosloviji. Kada su deca Marije Andrejevne doputovala u Kiržac, svi su govorili: »Doputovali su Gruzini...« Sećam se kako je majka u šali peckala oca nazivajući ga »gruzijski despot«.

Doputovaši u Murom, ispitujući ljude, tražeći iščezavajuću nit, osećao sam se kao Andronikov, samo što se nije radilo o drugom – pesniku, ili istorijskoj ličnosti – radilo se o meni, o mojoj prošlosti, o sudbini. Bio je to krvni osećaj istorije. Uspelo mi je. Pokazalo se da je sabor u kojem je služio Polissadov – Blagoveštanski muromski sabor na Posadu, on i sada radi.